

Öğretim Üyelerinin Araştırma Üretkenliği Kavramına İlişkin Algıları

Perceptions of Academic Members About the Concept of Research Productivity

Dr. Öğr. Üyesi Fazilet Özge MAVİŞ SEVİM¹, Doç. Dr. Esmâ EMMİOĞLU SARIKAYA²

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği kavramına ilişkin algılarını ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji deseni ile yapılandırılan çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada çalışma grubunun, çeşitli alanlardan farklı akademik unvanlara sahip öğretim üyelerinden oluşması sağlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle, sosyal bilimler ve fen bilimleri alanlarında görev yapan doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör unvanına sahip akademisyenlerden toplam 20 öğretim üyesine ulaşılmıştır. Verilerin analizinde MaxQda programı kullanılmış, veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Akademisyenler genel olarak araştırma üretkenliğini uzman olunan alanla ilgili araştırma yapma, yeni bilgi ortaya çıkarma, bilgileri yayınlar aracılığıyla paylaşma ve bütün bu etkinlikler aracılığıyla alana katkı sağlama olarak tanımlamaktadırlar. Araştırma üretkenliğini açıklarken nitelikli yayın, güncellik, görünürlük/fark edilebilirlik, gelişim, bilinmeyi keşfetme, fikir üretme, sağlam/sürdürülebilir eser, ürün ortaya çıkarma kavramlarını sıklıkla kullanmışlardır. Katılımcılar araştırma üretkenliğine sahip olmak adına makale, kitap/kitap bölümü yazma, konferans, kongre, çalıştay gibi etkinlikler içinde yer alma ve ayrıca bildiri sunma, eğitim verme/alma, işbirlikli çalışma ve proje yapma, patent alma gibi faaliyetler içinde yer almanın gerekli olduğunu düşünmektedirler. Ancak bu faaliyetlerin sayı bakımından değerlendirilmek yerine nitelik bakımından değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapmışlar ve yapılan yayınlarının niteliğini, etki değeri yüksek dergilerde yayınlanmış olma ve atıf alma kriterlerine göre değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Araştırma üretkenliği, öğretim üyesi, yükseköğretim

Makale Türü: Araştırma

Abstract

The aim of the research is to reveal the perceptions of academic member of the universities about the concept of research productivity. In the study structured with the phenomenology design, which is one of the qualitative research methods, the semi-structured interview form developed by the researchers was used as the data collection tool. In the research, it was tried to ensure that the study group consists of academic members with different academic degrees from various fields. For this reason, a total of 20 academic member with the title of doctor, associate professor and professor were reached in the fields of Social Sciences and Natural and Applied Sciences. MaxQda program was used to analyze the data, and the data were analyzed by using descriptive analysis method. Academicians generally defined research productivity as conducting research in the field of expertise, revealing new information, sharing information through publications and contributing to the field through all these activities. While explaining research productivity, they frequently used the concepts of qualified publication, visibility/noticeability, improvement, exploration of the unknown, generating ideas, solid/sustainable work, and production of scientific knowledge. The participants thought that in order to have research productivity, it was necessary to take part in activities such as writing articles, book/book chapters, participating conferences, congresses, workshops, presenting papers, giving/receiving training, participating collaborative work and projects, and obtaining patents. However, they emphasized that these activities should be evaluated in terms of quality instead of being evaluated in terms of number and they

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ozge.mavis@gop.edu.tr

²Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, esma.emmioglu@gop.edu.tr

stated that they evaluated the quality of their publications according to the criteria of being published in high-impact journals and citation frequency.

Keywords: Research productivity, academic member, higher education

Paper Type: Research

Giriş

Üniversite eğitimi, formal eğitim-öğretim faaliyetlerinin son basamağı olarak görülmekte ve yükseköğretim kurumları tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar lisans eğitimi ile birlikte yüksek lisans ve doktora programlarını da içinde barındırmaktadır. Yükseköğretim kurumlarının öğrenci yetiştirmenin yanı sıra yeni bilgi üretimine katkı sağlama görevi de bulunmaktadır (Aithal, 2016). Nitekim bilgi üretimi ve yayılımı, üniversite ve enstitü bünyesinde çalışan akademisyenler aracılığıyla sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu durum akademisyenlerin bilimsel problemler ve elde ettikleri veriler üzerinde derin bilgi birikime sahip olmalarını, bu problem ve verileri geniş bir bakış açısıyla yorumlamalarını, analiz ve sentezini yapabilmelerini gerektirmektedir. Bu yetkinliklere sahip olan akademisyenler aynı zamanda araştırmacı kimliğini kazanmakta ve kendi alanlarına, bilime ve topluma katkı sağlayacak araştırma faaliyetleri içerisinde bulunmakta, bir diğer deyişle, araştırma üretkenliğine sahip bireyler haline gelmektedirler.

Akademik camiada bilimsel anlamda üretkenlik kavramının önemi günden güne artmakta ve araştırma üretkenliği kavramı akademi içerisinde önemli kavramlardan biri haline gelmektedir. Bu nedenle bu kavram üzerinde yapılan çalışmalar artış göstermektedir (Bond, Clout, Czernkowski ve Wright, 2021; Cadez, Dimovski ve Groff, 2017; Mantikayan ve Abdulgani, 2018; Nygaard, 2017). Akademisyenler, yayınları sayesinde kendi alanlarında yaptıkları ürünleri ortaya koymaktadırlar. Bilim insanları yaptıkları yayınlarla yeni bilgiler ortaya koymakta ve bu bilginin doğruluk, uygulanabilirlik ve yayılımının artmasına ve yayın yapan akademisyenin diğer akademisyenler tarafından fark edilmesine ve benimsenmesine de öncülük etmektedir. Bu durum bilim alanında en büyük ödüllerden biri olarak görülmekte ve akademisyenler arasında “yayın yap, yok olma” (“publish, don’t perish”) şeklinde bir düşüncenin yaygın bir biçimde var olmasına sebep olmaktadır (Gray ve Birch, 2001). Araştırma soru ve sorunlarını çözmekten duyulan kişisel memnuniyet, alana katkı sağlama ve diğer akademisyenler tarafından tanınır olma gibi etmenler, akademisyenin üretkenliğini artıran içsel motivasyon kaynaklarını oluştururken ücrette meydana gelen artışlar/maddi destek, kadroya atanma ve yükselme fırsatları akademisyeni üretken olmaya teşvik eden dışsal motivasyon kaynakları arasında yer almaktadır (Chen, Nixon, Gupta ve Hoshower, 2010; Katz ve Coleman, 2001). Nitekim ülkemizde öğretim üyeliği için yapılacak atama ve yükseltmelerde başvuru yapacak adayların belirli ölçütlerde araştırma üretkenliğine sahip olmaları beklenmekte (Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği, 1982) ve akademik teşvik uygulamalarıyla akademisyenlerin üretkenliklerinin artırılması desteklenmektedir (Akademik Teşvik Yönetmeliği, 2018). Ayrıca Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) kaliteli yayınları teşvik amacıyla belirli dergilerde yayın yapan araştırmacılara maddi destek sağlamaktadır (TÜBİTAK, 2019a, 2019b). Yurtdışında da “Oxford, Cambridge, California Institute of Technology, Stanford ve Massachusetts Institute of Technology” gibi uluslararası kurum ve kuruluşların akademik teşvik programları aracılığıyla akademisyenlerin üretkenliklerini destekledikleri görülmektedir (Özdemir ve Akın, 2018). Ayrıca, “University Ranking by Academic Performance - URAP” ve “The World University Rankings” gibi sıralamalarla üniversitelerin araştırma üretkenlik seviyeleri göz önünde bulundurularak üniversite başarı sıralamaları yapılmakta ve üniversitelerin ulusal ve uluslararası çapta tanınırlığı ve prestiji gözler önüne serilebilmektedir (Aithal, 2016).

Akademisyenlerin araştırma üretkenliğini inceleyen ve keşfetmeye çalışan birçok araştırma ve çalışmanın alan yazında yer bulduğu görülmektedir (Aithal, 2016; Lee ve

Bozeman, 2005; Turner ve Mairesse, 2003). Farklı çalışmalarda araştırma üretkenliği farklı şekillerde tanımlanmış ve ölçülmeye çalışılmıştır (Adams ve Griliches, 1998; Allison ve Stewart, 1974; Ekeroma, ve ark., 2016; Gonzalez-Brambila ve Veloso, 2007). Örneğin alan yazında var olan erken çalışmalarda Allison ve Stewart (1974) ile Adams ve Griliches (1998) araştırma üretkenliğini yayın ve atıf sayısı üzerinden değerlendirirken daha sonra yapılan daha güncel çalışmalarda Ekeroma ve ark. (2016) ve Gonzalez-Brambila ve Veloso (2007) üretkenliği daha ayrıntılı bir biçimde tanımlayarak konferans, araştırma toplantılarına katılım, sunum yapma, proje çalışmaları içinde yer alma ve yayın sayısı gibi farklı değişkenleri de araştırma üretkenliği kapsamında değerlendirmişlerdir. Araştırma üretkenliği ile akademik üretkenlik birbirine benzer özellikler içermesine ve bazı yayınlarda birbirinin yerine kullanılmasına rağmen iki kavram arasında birtakım farklılıkların da olduğu görülmektedir. Araştırma üretkenliği daha çok araştırma performansının etki, kalite, önem ve sayı bakımından değerlendirilmesini ve herhangi bir alanda yapılan araştırma sonucu elde edilen bilgilerin proje ve tez çalışmaları veya makale, bildiri, kitap vb. çalışmalar kapsamında yayınlanmasının ve yayılımının sağlanmasını ifade etmektedir (Abramo ve D'angelo, 2014; Brew, Boud, Namgung, Lucas ve Crawford, 2016; Harris, 1990). Akademik üretkenlik ise araştırma üretkenliği faaliyetlerini kapsamakla birlikte akademisyenlerin gerçekleştirmiş olduğu idari topluma hizmet faaliyetleri, laboratuvar çalışmaları, akademiye ait idari görevler, öğretimsel faaliyetler, öğrenci yetiştirme ve değerlendirici/hakemlik/editörlük faaliyetlerini de içinde barındırmaktadır (Altbach, 2015; Carpenter, Cone ve Sarli, 2014; Mezrich ve Nagy, 2007). Türkiye’de yapılan çalışmalarda araştırma üretkenliği kavramı bilimsel üretkenlik ve akademik üretkenlik (Eti, 2016; Mengi ve Schreglmann, 2013; Yiğit, 2019) gibi kavramlarla ilişkilendirilerek ifade edilmiştir. Araştırma üretkenliği ismi kullanılarak yapılan çalışma sayısının ise sınırlı olduğu görülmektedir (Sarıkaya, 2019). Ülkemizde araştırma üretkenliği adına yapılan çalışmalara daha çok 2016 yılından itibaren uygulanmaya başlayan akademik teşvik uygulamasına yönelik gerçekleştirilen araştırmalar örnek gösterilebilir. Bu çalışmalarda akademik teşvik uygulamasının akademisyenleri bilimsel çalışmalara daha fazla yönlendirme, akademisyenleri maddi anlamda destekleme, üretken akademisyenin ödüllendirilmesi, motive olmasını sağlama ve bu sayede akademik yayın sayısını artırma gibi olumlu yönleri olduğundan bahsedilmiş, bir diğer deyişle, araştırma üretkenliğinin artmasında akademik teşvikin önemi üzerinde durulmuştur. Ancak bu uygulamanın aynı zamanda etik sorunların meydana gelmesi, akademik yayınlarda niteliğin düşmesi, kurum içi rekabeti orantısız bir şekilde artırma riski, maddi kazanç kaygısının akademik çalışmaların önüne geçmesi gibi birtakım olumsuz etkilerinin olduğundan da bahsedilmektedir (Gül ve Arabacı, 2018; Turhan ve Erol, 2017; Ültay ve Ültay, 2018; Yılmaz ve Memişoğlu, 2019; Yokuş, Ayçiçek ve Kanadlı, 2018).

Yapılan tüm bu çalışmalara rağmen alan yazında çeşitli şekillerde tanımlanan ve değerlendirilen araştırma üretkenliği kavramının akademisyenler tarafından ülkemizde nasıl algılandığı ve tanımlandığına yönelik bilgimiz sınırlıdır. Akademisyenlerin araştırma üretkenliğine ilişkin algılarını anlamının, onların üretken olmak adına neleri neden yaptıkları hakkında bilgi sahibi olunması ve kendilerini ve başkalarının performanslarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik ipuçları elde edilmesi bakımından önemli olduğunu söylemek mümkündür (Ito ve Brotheridge, 2007). Akademisyenlerin bu kavrama ilişkin algılarının yanı sıra akademik üretkenlik kavramına ilişkin algıları ve araştırma üretkenliklerinin artırılması adına yapılabilecekler hakkındaki görüşleri, bilimsel çalışmalarda neleri ön plana koyduklarının tespit edilerek bu çalışmalar için gelecekteki ivmenin belirlenmesinde de yardımcı olabilecektir. Bu sayede akademisyenlerin araştırma üretkenliğini artıracak bilimsel faaliyetlere yönelmesi ve üretkenliklerini artıracak faaliyetler içinde bulunmaları da kolaylaşacaktır. Bu durum hem bilimsel faaliyetlerin ilerlemesi ve gelişmesine hem de uzun vadede toplumsal kalkınmaya katkı sağlayabilecektir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği kavramına ilişkin algılarını ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği kavramına yönelik algıları nelerdir?

2. Öğretim üyelerinin akademik üretkenlik kavramına yönelik algıları nelerdir?
3. Öğretim üyelerinin araştırma üretkenliğini artırabilecek faaliyetler konusundaki görüşleri nelerdir?
4. Öğretim üyeleri kendi araştırma üretkenliklerini nasıl değerlendirmektedirler?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseninden yararlanılmıştır. Fenomenoloji “farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgular üzerine odaklanmaktadır”. Bireylerin yaşamış olduğu olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar olguları oluşturmaktadır. Bu araştırma deseninde bu olgulara odaklanılmakta ve bu olguların tam olarak kavranabilmesi için derinlemesine araştırmalar yürütülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmalarda deneyimlenen fenomenlerin belirli bir kişi ya da kişiler için anlamı, yapısı ve özü kavranmaya çalışılmaktadır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Fenomenolojide esas amaç, bireylerin dünyası ve oluşturdukları anlamlar olduğu için yaşantıların gerçekleştiği ortam ve bağlam da önem kazanmaktadır (Aydın, 2014). Araştırmada öğretim üyelerinin araştırma üretkenliğine ilişkin algıları derinlemesine araştırma yapılması gereken bir fenomen olarak ele alınmış ve deneyimlerinden yola çıkılarak mevcut olan algılarının keşfedilmesi amacıyla aynı üniversitede çalışan farklı fakülte ve bölümlerdeki öğretim üyeleri ile çalışma yürütülmüştür.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada yüz yüze bireysel görüşmelerle verilerin toplanmasına ve veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmasına karar verilmiştir. Görüşme formları yapılandırılmış veya yapılandırılmamış şekilde düzenlenebilmektedir. Yapılandırılmış görüşmelerin farklı algıların ortaya çıkarılmasında yaşanacak problemleri içinde barındırması, yapılandırılmamış görüşmelerde ise kodlama ve analizlerde yaşanabilecek zorlukların önüne geçilebilmesi adına (Bordens ve Abbott, 2010) araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerde temel olarak öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği algılarına ilişkin sorular bulunmaktadır. Hazırlanan formda öğretim üyelerinin bölüm, kıdem, unvan gibi demografik bilgilerinin yanı sıra mevcut döneme ait ders yükü, idari görevleri ve araştırma faaliyetlerine ayırdıkları zamana ilişkin sorulara da yer verilmiştir. Ayrıca araştırma üretkenliğinden farklı olarak, akademik üretkenlik kavramının katılımcılar için ne ifade ettiği, bir akademisyen olarak araştırma üretkenliğine sahip olabilmek adına hangi faaliyetler içinde yer aldıkları, üretkenliği artırmak adına neler yaptıkları ve kendi araştırma üretkenlik düzeylerini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin sorular da yöneltilmiştir. Veri toplama aracının görünüş ve kapsam geçerliğinin sağlanması adına üç akademisyenin uzman görüşüne başvurulmuştur.

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunun, maksimum çeşitliliğin sağlanabilmesi adına çeşitli alanlardan farklı akademik unvanlara sahip öğretim üyelerinden oluşması sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen bu çalışmada maksimum çeşitliliğin sağlanmaya çalışılmasında amaç, Marczyk, DeMatteo ve Festinger (2005)'in de belirttiği gibi genelleme yapmak değil, problemin farklı boyutlarını bu çeşitliliğe göre ele almak ve farklı durumlar arasındaki ortak ve benzer olguları tespit etmektir. Bu nedenle Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde sosyal bilimler ve fen bilimleri alanlarında görev yapan doktor öğretim üyesi, doçent ve profesör unvanına sahip akademisyenlerle çalışma yürütülmüştür. Araştırma için ilgili üniversitenin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan etik izin alınmıştır (26.02.2021 tarih E-96769085-100-17623 sayılı 4. Oturum kararları). Çalışma için 10 sosyal bilimler alanında çalışan ve 10 fen bilimleri alanında çalışan toplam 20 öğretim üyesine (9 kadın, 11 erkek) ulaşılmıştır. Öğretim üyelerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı öğretim üyelerine ilişkin bilgiler

Katılımcı		ÖÜ1	ÖÜ2	ÖÜ3	ÖÜ4	ÖÜ5	ÖÜ6	ÖÜ7	ÖÜ8	ÖÜ9	ÖÜ10	ÖÜ11	ÖÜ12	ÖÜ13	ÖÜ14	ÖÜ15	ÖÜ16	ÖÜ17	ÖÜ18	ÖÜ19	ÖÜ20	TOPLAM
Alan	Sosyal Bilimler	X	X	X	X	X	X			X			X					X		X		10
	Fen Bilimleri							X	X		X	X		X	X	X	X		X		X	10
Cinsiyet	Kadın				X	X					X		X		X	X		X	X	X		9
	Erkek	X	X	X			X	X	X	X		X		X			X					X
Unvan	Prof.		X				X					X	X								X	5
	Doç.	X		X				X	X						X	X		X		X		8
	Dr.				X	X				X	X			X			X		X			7
Kıdem	0-10 yıl									X				X		X		X				4
	11-20 yıl	X		X	X	X	X	X	X		X		X		X		X		X	X		13
	21-30 yıl		X									X									X	3
Ders yükü	0-10 saat													X								1
	11-20 saat	X	X		X						X	X			X							6
	21-30 saat							X	X				X				X	X	X	X	X	8
	31-40 saat			X		X	X			X					X							5
İdari görev	Var	X		X	X	X	X	X				X		X			X	X				10
	Yok		X						X	X	X		X		X	X			X	X	X	10
Araştırma için ayrılan süre (haftalık)	0-10 saat			X			X							X					X			4
	11-20 saat	X			X			X	X				X		X	X	X	X		X	X	10
	21-30 saat		X			X					X											3
	Değişken									X	X		X									3
Akademik teşvik puanı		42.3	20.0	68.6	40.6	23.4	50.3	30.0	23.4	0	0	74.3	0	0	47.5	23.2	0	17.0	27.3	30.5	60.5	

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin 5’i profesör, 8’i doçent ve 7’si doktor öğretim üyesi unvanına sahiptir. Katılımcıların en fazla 11-20 yıl aralığında kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Ders yükü en fazla 21-30 saat aralığında değişen öğretim üyelerinden 10 tanesinin idari görevi bulunmazken 10’unun bölüm ve anabilim dalı başkanlığı gibi farklı idari görevleri bulunmaktadır. Öğretim üyelerinin çoğunluğu haftalık 11-20 saatlerini araştırma faaliyetleri için ayırmaktadırlar.

Çalışmada katılımcıların araştırma üretkenlik düzeylerini ölçmek amacıyla son üç yılda (2018-2021) almış oldukları akademik teşvik puanlarının aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Bu verilere üniversitenin web sayfasında duyurular kısmında yer alan “Akademik Teşvik Başvuru Nihai Liste”leri gözden geçirilerek ulaşılmıştır. Buna göre, araştırma üretkenlik düzeyleri sıfır olan öğretim üyeleri olduğu gibi en yüksek 74.37 ortalamaya sahip bir öğretim üyesinin bulunduğu görülmektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde MaxQda programı kullanılmış, veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca veri sonuçlarına ait güvenilirlik ve geçerliğini sağlamak adına nicel araştırmalarda iç geçerlik kapsamında değerlendirilen inandırıcılık, dış geçerlik kapsamında değerlendirilen aktarılabirlik, iç güvenilirlik bağlamında değerlendirilen tutarlık ve dış güvenilirlik bağlamında değerlendirilen teyit edilebilirlik özellikleri sağlanmaya çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışmada veri analizlerinin ardından iki katılımcıya elde edilen bulgular ve sonuçlar okutulmuş, analizlerin ifade etmek istedikleri gerçekleri doğrulayıp doğrulamadığı hakkındaki görüşleri alınmıştır. Bu sayede inandırıcılık ve teyit edilebilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlarının transfer edilebilir olup olmadığının ortaya çıkarılmasını için ayrıntılı betimlemelere ve derinlik odaklı veri toplamaya yer verilmiştir. Bu sayede çalışmanın aktarılabirlik özelliği sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi ve deşifre edilmesi ayrıntılı betimleme ve derinlik odaklı veri toplamanın gerçekleştirilmesini sağlamıştır. Ayrıca katılımcıların yanıtlarına belirli bir sınırlama getirmeyecek şekilde yarı-yapılandırılmış formların oluşturulmuş olması ve bu sayede derinlemesine bilgiler elde edilebilmesi derinlik odaklı veri toplamanın diğer bir parçasını oluşturmuştur. Araştırmada tutarlığın sağlanmasında veri toplama aracı için kapsam ve görünüş geçerliliğini sağlamak adına üç uzmandan görüş alınmıştır. Ayrıca araştırmacılarından biri tarafından araştırma deseni, veriler, analizler, raporlama gibi süreçler yapılandırılırken diğer araştırmacı tarafından bu süreç sürekli kontrol edilmiş ve araştırmacıya dönütler verilerek akran sorgulama (peer debriefing) yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Araştırma Üretkenliğine İlişkin Algılar

Öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği algılarının ortaya çıkarılabilmesi için ilk olarak araştırma üretkenliği kavramının kendileri için ne ifade ettiği ve üretken olmak adına hangi tür faaliyetler içinde yer almak gerektiğini düşündükleri sorulmuştur. Katılımcılar, araştırma üretkenliğini uzman olunan alanla ilgili araştırma yapma, yeni bilgi ortaya çıkarma, bilgileri yayınlar aracılığıyla paylaşma ve bütün bu etkinlikler aracılığıyla alana katkı sağlama olarak görmektedirler. Araştırma üretkenliğini açıklarken nitelikli yayın, güncellik, görünürlük ve fark edilebilirlik, özgünlük, gelişim, bilinmeyen keşfetme, fikir üretme, sağlam ve sürdürülebilir eser ortaya çıkarma kavramlarını sıklıkla kullanmışlardır.

“Araştırma üretkenliğini yeni bilgi ortaya çıkarma, bu bilgiyi yayma, bu bilgiyi başka akademisyenlerle paylaşma, tartışarak en kabul edilebilir, en verimli olabilecek bilginin ortaya çıkarılması olarak kabul edebiliriz.” (ÖÜ2, Prof. Dr, sosyal bilimler.)

“Araştırmacının ilgili alanlarında araştırma faaliyetleri yapması ve bu konularından yeni bulgular bulup bunları yayınlamasıdır.” (ÖÜ13, Dr. Öğr. Üyesi, fen bilimleri)

Akademisyenlere göre, araştırmalar sonucunda basılan makaleler, kitap/kitap bölümleri, kitap ve dergilerde yapılan editörlük faaliyetleri, alınan patentler, proje faaliyetleri, sempozyum/kongre gibi etkinliklerde bilgi paylaşımı ve yayımlanan bildiriler araştırma üretkenliğinin göstergeleri arasında yer almaktadır. Bu durum araştırma üretkenliğine sahip olmak ve elde edilen bilgilerin paylaşımı için yayın yapma gerekliliğine vurgu yapıldığını göstermektedir. Çalışmaya katılan akademisyenler, araştırma üretkenliği ölçütlerinden bir diğerini de yayınlara yapılan atıflar olarak görmektedirler. Öğretim üyelerine göre bir araştırmacının yayınlarına ne kadar fazla atıf yapılıyorsa o kadar üretken olduğu anlamına gelmektedir.

“(…) Makale ve bildiri ortaya koymak, belki kitap, kitap bölümü... Bu şekilde yayınlanabilir, insanların ulaşabileceği, araştırmanın sonuçlarına ulaşabileceği ürünler...” (ÖÜ5, Dr. Öğr. Üyesi, sosyal bilimler)

“Atıflarıyla değer buluyorsa çalışma üretkenliğinin olduğu anlamına gelir.” (ÖÜ8, Doçent, fen bilimleri)

“Araştırma üretkenliği biraz daha bilim üretme kısmını bana çağırıştırıyor. Yaptığımız projeler, yayınlar ve bunun bilime geçen her türlü verisi araştırma üretkenliği olarak düşünülebilir.” (ÖÜ14, Doçent, fen bilimleri)

Katılımcılardan biri diğer katılımcılar tarafından araştırma üretkenliği faaliyetleri içinde belirtilen patent almayı araştırma üretkenliği içinde değerlendirmediklerini, çünkü ücret karşılığında patent almanın mümkün olduğunu belirtmiştir. Bir diğer katılımcı ise araştırma üretkenliği denildiği zaman akademik teşvik yönetmeliğinden yüksek puan almanın akla geldiğini ancak akademik teşvik yönetmeliği kriterlerinin üretkenliğin tek belirleyicisi olmadığını belirtmiştir.

“Patent falan diyorsanız ben patenti çok gerçekçi bulmuyorum. Çünkü patent sistemi Türkiye’de ve yurt dışında da aynı şey geçerli, bir başarı göstergesi değil. Türkiye’de genellikle başarı göstergesi olarak algılanıyor ama sistemimizde, tüm dünyada böyle, parayı verdiğiniz zaman her şey için patent alabiliyorsunuz. Bu kapak nasıl açılıyor diye bile patent alabiliyorsunuz.” (ÖÜ11, Doçent, fen bilimleri)

“Bir de şöyle bir şey var. Akademik teşvik falan filan var ya onunla kıyaslandığı zaman Nobelli Aziz Sancar’ın akademik teşvikten o seneki çalışmalarıyla alamayacağını söylüyorlardı. Bir de öyle bir durum var. Nereden ve nasıl baktığın önemli..” (ÖÜ10, Dr. Öğr. Üyesi, fen bilimleri)

Öğretim üyelerinden biri araştırma üretkenliğine sahip olmak için yılda en az bir kitap bölümü yazmanın, bir uluslararası sempozyuma kendisinin katılmasının ve iki sempozyuma öğrencileri ile birlikte katılımın gerekli olduğunu belirtmiştir. Ancak diğer öğretim üyeleri, bir araştırmacının üretken olduğunu ifade edebilmek için belirli bir sayı belirtmenin uygun olmadığını, yayın kalitesinin daha önemli olduğunu özellikle vurgulamış, bir akademisyenin üretken olduğunu belirtebilmek için etki değeri yüksek dergilerde veya etkin konferanslarda sunum yapmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Sayıca fazla ve birbirine benzer çalışmalar yapmaktan ziyade orijinal ve özgün az sayıda, nitelikli çalışmanın içinde bulunmanın üretkenlik açısından daha faydalı olduğu belirtilmiştir.

“En az yılda bir defa kitap bölümü yazmaya çalışıyorum. En az alanımla ilgili bir sempozyuma gidiyorum uluslararası ve en az 2 yüksek lisans öğrencimi de ulusal ve uluslararası sempozyuma götürüyorum.” (ÖÜ3, Doçent, sosyal bilimler)

“Yaptığı çalışmalar etkin dergilerde yayımlanan veya etkin konferanslarda sunulan ve kabul edilebilir yayın çıkaran kişiler akademik olarak üretkendir diyorum. Sayıdan çok

niteliği yüksek, az da olsa niteliği yüksek çalışmalar yapanlar akademik olarak üretkendir diyebilirim.” (ÖÜ2, Prof. Dr., sosyal bilimler)

Alanlara göre araştırma üretkenliği konusunda ifadelerin bahsedilme sıklığı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Alanlara göre araştırma üretkenliğine ilişkin algılar

Algılar	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler
Nitelikli yayın yapma	6	4
Araştırma/proje çalışması yapma	7	2
Yayın yapma	4	1
Uygulamalara katkı	1	-
Lisansüstü tezler	1	-
Bildiri	-	2
Atıf	2	-
Makale	2	3
Kitap bölümü	-	2
Editörlük	1	-
TOPLAM	24	14

3.2. Akademik Üretkenliğe İlişkin Algılar

Çalışmaya katılan öğretim üyelerine akademik üretkenliğin kendileri için ne ifade ettiği sorusu yöneltilerek öğretim üyelerinin algılarına göre araştırma üretkenliği ile akademik üretkenlik arasında farklılık olup olmadığı, varsa ne tür farklılıklar olduğunu düşündüklerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Katılımcılar, akademik üretkenliğin araştırma üretkenliği faaliyetlerini kapsadığını belirtmişlerdir. Araştırma üretkenliği faaliyetlerinin dışında okunan kitaplar ve yeni bakış açıları geliştirmek adına güncel bilgilerin takip edilmesi, akademik faaliyetler arasında sıralanmıştır. Ayrıca topluma hizmet adına verilen seminerler, bilgi paylaşımı, farklı kurum ve kuruluşlara yapılan danışmanlık hizmetleri, dergilerde hakemlik, uzaktan eğitim veya lisans/lisansüstü eğitimde verilen dersler, danışmanlık faaliyetleri ve savunmalara jüri üyesi olarak katılım aracılığıyla öğrenci yetiştirmenin akademik üretkenlik faaliyetleri içinde yer aldığı belirtilmiştir.

“(…) mesela gidersiniz bir yerde seminer verirsiniz. Bu da bir akademisyenlik gereğidir.” (ÖÜ1, Doçent, sosyal bilimler)

“Akademik üretkenlik denince benim anladığım yayın çıkarma, proje yapma, yüksek lisans ve doktora öğrencisi yetiştirme, lisans öğrencilerine de gerektiği kadar dersi anlatabilme, yol gösterme.” (ÖÜ7, Doçent, fen bilimleri)

“Akademik üretkenlik sadece araştırma üretkenliğini değil hem araştırma üretkenliğini hem öğretim üretkenliğini belki bunun içerisine dahil etmemiz gerekiyor çünkü akademinin özünde hem araştırma hem öğretim kısmı yer alıyor. Hem bilim insanı üretebilmek hem bilim üretebilmek alanına dahil edebilirim akademik üretkenliği.” (ÖÜ15, Doçent, fen bilimleri)

Akademisyenlerden biri üniversitenin fiziki ve personel açısından geliştirilmesi ve akademinin/üniversitenin olduğu bölgenin geliştirilmesi adına yapılan çalışmaların da akademik üretkenlik faaliyetleri içerisinde değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.

“Akademinin içinde olduğu eğitim ve öğretim faaliyetlerinin: öğrencilere ders vermek ve öğrencilerin bir üniversite öğrencisine yakışır görgü ve bilgi seviyesine ulaştırılması, akademinin olduğu üniversitenin fiziki ve personel açısından geliştirilmesine, akademinin olduğu bölgenin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve tabii ki araştırma yapmak...” (ÖÜ13, Dr. Öğr. Üyesi, fen bilimleri)

Diğer akademisyenlerden farklı olarak öğretim üyelerinden ikisi, akademik üretkenlik ile araştırma üretkenliğinin birbirinden bağımsız düşünülemediğini, bu nedenle bu kavramların kendileri için aynı şeyi ifade ettiğini belirtmişlerdir.

“(…) Hepsi birbiriyle bağlantılı olduğu için hepsi birbirinin aynısı. Ben size yayın yapma veya öğrenci yetiştirme dediğim zaman hepsi bir proje kapsamında gerçekleşiyor.” (ÖÜ11, Doçent, fen bilimleri)

Alanlara göre akademik üretkenlik konusunda ifadelerin bahsedilme sıklığı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Alanlara göre akademik üretkenliğe ilişkin algılar

Algılar	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler
Öğrenci yetiştirme	15	5
Araştırma/proje çalışması yapma	10	5
Nitelikli yayın yapma	3	6
Yayın yapma	3	4
Bilgi edinimi ve paylaşımı	3	5
Makale	2	2
Bildiri	1	1
Kitap/kitap bölümü	-	2
Tezler	-	1
Verilen seminerler	-	1
Atıf	-	1
Görev yapılan üniversite/bölgeyi geliştirme	3	-
İşbirlikli çalışma	1	1
TOPLAM	41	34

3.3. Araştırma Üretkenliğini Artırmak Adına Yapılabilecek Faaliyetler

Öğretim üyeleri, akademisyenlerin üretkenliklerini artırmak adına yabancı dil bilgisine sahip olmalarının büyük bir gereklilik olduğunu düşünmektedirler. Bu katılımcılara göre yabancı dil bilmek, hem farklı kaynaklara erişimi hem de farklı ülkelerdeki araştırmacılarla işbirliği içinde çalışabilmeyi sağlamaktadır.

“(…) Dil bilmek çok önemli. Bu da hem yabancı kaynaklara ulaşabilmeyi hem de akademik iletişim ağlarını kurabilmek ve işbirliği yapabilmeyi sağlıyor.” (ÖÜ5, Dr. Öğr. Üyesi, sosyal bilimler)

Güncel bilgileri takip edebilmek, alandaki bilgi dağarcığını genişletebilmek, yapılan çalışmaları takip edebilmek ve kendini geliştirmek adına kongre ve eğitimlere katılmak da araştırma üretkenliğinin artırılması için gerekli unsurlar arasında sıralanmıştır. Ayrıca farklı meslektaşlarla ve alanında uzman kişilerle işbirliği yapmak ve proje ekipleri içinde yer almak da gereklilikler arasında belirtilmiştir. Yurtdışında bulunmak, teknolojiyi takip etmek ve kullanabilmek, değişime ve yeniliğe açıklık, geniş bir bakış açısına sahip olmak ve alanda yetkin olmak da üretken bir bireyin sahip olması gereken özellikler arasında sıralanmıştır.

“Yurtdışında bulunmak, farklı üniversitelerden meslektaşlarla işbirliği içinde olmak, alanın uzmanlarıyla işbirliği yapmak, yabancı dil bilmek, bilgisayar kullanabilme, değişime-yeniliğe açık, geniş bakış açısına sahip olmak, alanında yetkin olmak.” (ÖÜ4, Dr. Öğr. Üyesi, sosyal bilimler)

Üretkenliğin artması için araştırma yapmaya istekli olmak gerektiğini belirten öğretim üyeleri, alanla ilgili derinlemesine bilgi sahibi olmak adına çok okumanın, alana yakın farklı bilim dallarında yapılan çalışmaları takip etmenin, saha çalışmaları içinde yer almanın ve disiplinler arası çalışmalar yapmanın da öneminden bahsetmişlerdir. Ayrıca katılımcılara göre

üretken olabilmek için yöntem ve istatistik bilgisine sahip olmak ve dergi süreçleri konusunda deneyim ve yeterlik kazanmak gerekmektedir.

“Bir kere araştırmada üretken olabilmek için çok iyi yöntem bilmek gerekir, çok iyi istatistik bilmek gerekir, çok iyi dil bilmek gerekir. Bu üçü bence... Yani temel ayaklar. Bir de buna bir şey daha ekleyelim. Bu dergi süreçleri konusunda deneyim ve yeterlik kazanmak gerekir.”(ÖÜ1, Doçent, sosyal bilimler)

Öğretim üyelerinden biri, akademisyenliğin araştırma ve öğretme olmak üzere iki boyutu olduğundan bahsetmiş ve bu boyutların birbirinden bağımsız düşünülmemeyeceğini belirtmiştir. Bu öğretim üyesine göre, araştırma üretkenliğinin artması için öğretim faaliyetlerinin içinde bulunmak gerekmektedir.

“Ben akademisyeni iki kısımda değerlendiriyorum. Birincisi öğretme diğeri de araştırma faaliyeti. Öğretme ve araştırma faaliyeti birbirinden bağımsız değil. Öğretmeden araştırma fikri de ortaya çıkmaz, masa başında fikir edinemezsiniz.” (ÖÜ6, Prof. Dr., sosyal bilimler)

Alanlara göre araştırma üretkenliğini artırmak adına yapılabilecek faaliyetler konusunda ifadelerin bahsedilme sıklığı Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Alanlara göre araştırma üretkenliğini artırmak adına yapılabilecek faaliyetler

Algılar	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler
Yayın yapma	11	4
Güncel yayınları takip etme	5	4
Sempozyum/kongrelere katılım	4	3
Sahada çalışma	4	3
İşbirlikli çalışma	4	3
Araştırma/proje çalışması yapma	4	3
Çok okumak	4	
Yöntem/istatistik bilgisine sahip olma	1	1
Disiplinler arası çalışmalar yapma	1	
Alanda boşluğu doldurma	1	
Dergi süreçlerini bilme		1
Yabancı dil bilme		1
Akademik teşvik/unvan gibi kaygılardan uzak olma	1	1
Akademik kültüre sahip olma		1
Fedakar olma	1	
TOPLAM	41	25

3.4. Öğretim Üyelerinin Araştırma Üretkenlikleri Hakkındaki Öz-Değerlendirmeleri

Katılımcılardan kendi araştırma üretkenlik düzeylerini değerlendirmeleri istendiğinde genel anlamda kendilerini yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Ancak kendisini bu konuda yeterli görmeyen öğretim üyeleri de bulunmaktadır. İdari görevi olan öğretim üyeleri, bu görevlerinin yoğunluğu nedeniyle araştırma faaliyetlerine fazla yer veremediklerini ve bu nedenle üretkenliklerinde düşüşler meydana geldiğini belirtmişlerdir.

“Ben çok fazla idarecilik yaptım. Ama idarecilik yapmadığım ne zaman varsa o zaman mutlu olduğumu ve araştırma üretkenliğimin arttığını fark ettim. Üretken olmak isteyenlerin idarecilik görevlerinden, en azından kritik dönemlerde, işte profesör olacakları, doçent olacakları dönemlerde biraz uzak durmalarında fayda var.” (ÖÜ1, Doçent, sosyal bilimler)

Ders yükünün fazla olması da üretkenliği olumsuz etkileyen etmenler arasında sıralanmıştır. Ayrıca laboratuvar çalışmaları gerektiren alanlarda çalışmaları yapacak lisansüstü öğrenci sayısının eksikliği de öğretim üyelerinin üretkenliklerini düşüren sebeplerden biri olarak görülmektedir.

“Üretkenliğim vasat çünkü derslere çok zamanım gidiyor. Çünkü sadece ders anlatıp geçmekle bitmiyor. Konu hazırla, soru hazırla, ödev ver, oku, değerlendir. Bunlar çok zaman alıyor.” (ÖÜ10, Dr. Öğr. Üyesi, fen bilimleri)

“Akademide biz devamlı laboratuvarlara giremiyoruz. Belirli bir seviyenin üzerinde olduğunuz zaman yetiştirdiğiniz öğrencilerle akademik faaliyetler devam ediyor. Biz derslere girerken bizim laboratuvarlardaki işimizi yapan kimse yok. Bu sefer bizim üretkenliğimiz derse girdiğimiz zaman düşüyor.” (ÖÜ11, Doçent, fen bilimleri)

Öğretim üyelerinden biri akademik üretkenlik adına eğitim seminerleri verme, lisansüstü öğrenci yetiştirme, dergilerde hakemlik yapma gibi birçok çalışma içinde yer aldığını fakat makale, bildiri, kitap/kitap bölümü gibi somut ürünler veya doçentlik kriterleri için puan getirecek faaliyetler yapmadıkça kendini üretken hissedemediğini ifade etmiştir.

“Somut ürün çıkmayınca beni bir türlü tatmin etmiyor. Özgeçmişte puan getirecek bir şeylerin olmasını bekliyorum.” ÖÜ5, Dr. Öğr. Üyesi, sosyal bilimler)

Bir diğer öğretim üyesi ise diğer akademisyenlerle iletişim konusunda yaşanan sıkıntılar nedeniyle disiplinler arası çalışmaların yapılamadığından ve bu nedenle yeterli üretkenlik seviyesine ulaşamadığından bahsetmiştir.

“(…) Bölgemizde disiplinler arası çalışmalar için diğer hocaları ziyaret ettim ancak ne yaptıkları konusunda hiçbir bilgi alamadım ya da benim alanımı tanımadıkları için kendi alanları ile ilgili konuşmak istemediler.” (ÖÜ13, Dr. Öğr. Üyesi, fen bilimleri)

Öğretim üyelerinin araştırma üretkenlikleri hakkındaki öz-değerlendirmelerine ilişkin fen bilimleri ve sosyal bilimler akademisyenlerinin görüşleri tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Alanlara göre öğretim üyelerinin araştırma üretkenlikleri hakkındaki öz-değerlendirmeleri

Algılar	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler
İyi	2	3
Ortanın üstü	2	2
Orta	1	
Yeterli değil	3	1
TOPLAM	8	6

*Öğretim üyelerinden bazıları kendilerini değerlendirirken herhangi bir kategori altına dahil etmemişlerdir.

Tartışma

Çalışmada ilk olarak akademisyenlerin araştırma üretkenliğini ne şekilde tanımladıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Akademisyenler araştırma üretkenliği kavramını *uzman olunan alanla ilgili araştırma yapma, yeni bilgi ortaya çıkarma, bu bilgileri yayınlar aracılığıyla paylaşma ve bütün bu etkinlikler aracılığıyla alana katkı sağlama* olarak tanımlamaktadırlar. Öğretim üyeleri, değişime ve yeniliğe açıklık, geniş bakış açısına sahip olma, alanda yetkin olma, gelişim, güncellik, fikir üretme, bilinmeyeni keşfetme, görünürlük/fark edilebilirlik, sağlam ve sürdürülebilir eser ve ürün ortaya koymayı üretkenliğin parçası olarak görmektedirler. Alan yazın da araştırma üretkenliğinin bu tanımlama ve kavramlarla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Örneğin Daumiller, Siegel ve Dresel (2019) araştırma üretkenliğinin bilgi aktarımı, bilimsel değişim, yenilik/özgünlük, kültür gelişimi, toplum üzerinde etki, diğer araştırmalarla bağlantı, açıklık gibi birçok kavramla ilişkili olduğundan bahsetmişlerdir. Abramo ve D’angelo (2014) bu kavramı yeni bilgi üretme ile ilişkilendirirken Harris (1990) “araştırma performansının etki, kalite, önem ve sayı bakımından değerlendirilmesi ve araştırmaya yönelik yeni ürünlerin ortaya konması” olarak nitelendirmiştir. Bütün bu tanımlamalar, araştırmaya katılan öğretim üyelerinin araştırma üretkenliği algılarının alan yazındaki tanımlara benzer biçimde olduğunu göstermektedir.

Akademisyenlerin araştırma üretkenliğini açıklarken sıklıkla kullandıkları kelimelerin başında nitelikli yayın gelmektedir. Bu doğrultuda katılımcılar, sayıca fazla ve birbirine benzer yayın yapmaktansa az sayıda, özgün, orijinal ve nitelikli yayın faaliyetleri içinde bulunmanın üretkenlik açısından daha önemli olduğunu ifade etmişlerdir. İlgili alan yazın incelendiğinde, araştırma üretkenliğinin ölçülmesinde nicelik ve niteliği ölçen birtakım farklı çalışmalara yer verildiği görülmektedir. Araştırma üretkenliğinin ölçümünde yöntemlerden biri belirli bir zaman diliminde yapılan yayınların sayısal olarak belirlenmesi şeklinde olmaktadır (Al, 2012; Jaffe, Ter Horst, Gunn, Zambrano ve Molina, 2020; Lertputtarak, 2008). Ancak üretkenliğin ölçülmesinde sayısal verilerin kullanılması nedeniyle yayın miktarı ve yayın kalitesinin karıştırılması sorunu ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle farklı çalışmalarda yapılan yayınlarının kalitesinin de göz önünde bulundurulabilmesi için farklı önlemler alınmaya çalışılmıştır. Bu önlemlerden birini hakemli dergilerde yapılan yayınların dikkate alınması oluşturmaktadır. Ancak Tomkins, Zhang ve Heavlin (2017) kişisel çalışmaların kalitesinin meslektaşlar tarafından tam anlamıyla değerlendirilememesi, dergilerin kapsamında farklılıklar olması ve yayın politikaları ve değerlendirmelerinin editör ve hakem kadrosundaki değişimlerden etkilenmesinin hakemli dergilerde yapılan yayınlarının kalitesi bakımından sınırlılıklara sebep olabileceğini belirtmişlerdir. Bir diğer önlem ise yayınların yanı sıra atıf sayılarının da göz önünde bulundurulmasıyla üretkenliğin tespit edilmeye çalışılması olmaktadır (Daumiller, Siegel ve Dresel, 2019; Kızıloz, 2020; Obuku, vd., 2018; Ukwoma ve Ngulube, 2021). Benzer şekilde çalışmaya katılan akademisyenlerden birkaçının da yapılan atıfları araştırma üretkenliğinin ölçütlerinden biri olarak gördükleri tespit edilmiştir. Öğretim üyelerine göre bir araştırmacının yayınlarına ne kadar fazla atıf yapılıyorsa o kadar üretken olduğu anlamına gelmektedir. Ancak atıf sayılarının tespitinde makaleye ulaşılabilirlik ile ilgili yaşanabilecek sorunlar, eşadlı olan akademisyenlerin birbirinden ayrılmasında yaşanan sıkıntılar, yazarların yayına sağladıkları katkıdan ziyade alfabetik olarak sıralanmaları ve dergi kalitesi ile ilgili yaşanan sıkıntılar atıf tespitlerinde azami özen gösterilmesi ve dergi etki faktörlerinin, yani bir dergideki ortalama makalenin belirli bir dönemde alıntılanma sıklığının da göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir (David, 1994; Ukwoma ve Ngulube, 2021). Yayın kalitesinin belirlenmesinde hakem değerlendirmesi, h indeksi, dergi etki faktörü ve atıf analizi yayının değerini ölçen farklı ölçütler olmasına rağmen yaşanan sıkıntılar nedeniyle basit sayıların daha fazla tercih edilen bir yöntem olduğunu söylemek mümkündür (Al, 2008; Lalengmawia ve Shukla, 2017).

Araştırma sonucunda basılan makaleler, kitap/kitap bölümleri, kitap ve dergilerde yapılan editörlük faaliyetleri, alınan patentler, proje faaliyetleri, sempozyum/kongre gibi etkinliklerde bilgi paylaşımı ve yayınlanan bildiriler araştırma üretkenliğinin göstergeleri arasında görülmüştür. Alan yazında da araştırma üretkenliğinin göstergeleri olarak en sık bahsedilen eserler arasında makaleler, patentler, kitaplar, kitap bölümleri, ödüller, derlemeler, özetler, kitap incelemeleri, buluş açıklamaları, lisanslar, konferanslar, konferans raporları ve teknik raporlar bulunmaktadır (Bozeman ve Lee, 2003; Mamiseishvili ve Rosser, 2011; Özdemir ve Akın, 2018). Belirtilen bu kriterlerin Akademik Teşvik Yönetmeliğinde (2018) var olan kriterlerle de benzerlik gösterdiği görülmektedir. Fakat katılımcılardan biri araştırma üretkenliği denildiği zaman şu an uygulanmakta olan akademik teşvik yönetmeliğinden yüksek puan almanın akla geldiğini ancak akademik teşvik yönetmeliği kriterlerinin üretkenliğin tek belirleyicisi olmadığını belirtmiştir. Akademisyenlerin akademik teşvik yönetmeliğine ilişkin görüşlerinin alındığı farklı çalışmalarda da yüksek puan almak için çok sayıda yayın yapıldığı için yayın niteliğinin düştüğü düşüncesinin ortaya atıldığı görülmektedir (Okumuş ve Yurdakal, 2017; Turhan ve Erol, 2017; Yokuş, Ayçiçek ve Kanadlı, 2018). Araştırmada diğer katılımcıların aksine bir katılımcı patent almayı araştırma üretkenliği içinde değerlendirmedini, çünkü ücret karşılığında patent almanın mümkün olduğunu belirtmiştir. Ücret karşılığı patent almanın yanı sıra teşvik ve yükseltmelerde kullanılmak üzere bazı dergilerde ücret karşılığı basım yapıldığı da görülmektedir (Ültay ve Ültay, 2018). Yüksek Öğretim Kurulu (2019) akademik yükseltmelerde “yağmacı” dergilerin kullanılmayacağını belirterek bu dergilere karşı önlem alınmaya çalışıldığını ilan etmiştir. Yüksek Öğretim

Kurulunun yaptığı bu tip çalışmaların yayın kalitesinin artırılması bakımından önemli bir gelişme olduğunu söylemek mümkündür.

Akademisyenlere akademik üretkenliğin kendileri için ne ifade ettiği sorusu yöneltilecek araştırma üretkenliği ile akademik üretkenlik arasında farklılık olup olmadığı, varsa ne tür farklılıklar olduğu tespit edilmeye çalışılmış, akademisyenlerden bazıları akademik üretkenlik ile araştırma üretkenliğinin birbirinden bağımsız düşünülmemeyeceğini, bu nedenle bu kavramların kendileri için aynı şeyi ifade ettiğini belirtmişlerdir. Akademik üretkenliğin araştırma üretkenliği faaliyetlerini kapsadığını belirten diğer katılımcılar ise, okunan kitaplar ve yeni bakış açıları geliştirmek adına güncel bilgilerin takip edilmesini akademik faaliyetler arasında sıralamışlardır. Ayrıca üniversite, üniversitenin bulunduğu bölge ve topluma hizmet adına verilen seminerler, bilgi paylaşımı, farklı kurum ve kuruluşlara yapılan danışmanlık hizmetleri, dergilerde hakemlik, uzaktan eğitim veya lisans/lisansüstü eğitimde verilen dersler, danışmanlık faaliyetleri ve lisansüstü tez savunmalarına jüri üyesi olarak katılım aracılığıyla öğrenci yetiştirme akademik üretkenlik faaliyetleri içinde yer aldığı belirtilmiştir. Elde edilen bu bulgular, akademisyenliğin bilimsel araştırmanın yanı sıra topluma hizmet ve eğitim-öğretim faaliyetlerini de kapsadığını göstermektedir. Yapılan farklı araştırmalarda da akademisyenlerin araştırmacı kimliklerinin yanı sıra topluma katkı sağlayıcı ve öğretici kimliklerine geniş yer verildiği görülmektedir (Cadez, Dimovski ve Groff, 2017; Guccio, Martorana ve Mazza, 2016; Özdemir ve Akın, 2018). Araştırmada akademisyenlerden birinin araştırma üretkenliğinin artması için öğretimsel faaliyetler içinde bulunma gerekliliğinden bahsettiği görülmektedir. Benzer şekilde Harland (2016) gerçekleştirdiği çalışmada öğretimsel faaliyetlerin araştırma faaliyetlerini doğrudan ve olumlu yönde etkilediğini savunmuştur. Mamiseishvili ve Rosser da (2011) lisans seviyesinde öğrencisi olan fakültelerde akademisyenlerin öğretim ve araştırma faaliyetlerini entegre ederek hem öğretim hem araştırma alanında üretkenliklerini arttırdıklarından bahsetmişlerdir.

Akademisyenler, araştırma üretkenliğini artırabilecek diğer faaliyetleri yabancı dil bilgisine sahip olma ve yurtdışında bulunma, teknolojiyi takip etme ve kullanabilme, kongre ve eğitimlere katılma, kendi alanına yakın farklı bilim dallarında yapılan çalışmalarını takip etme, farklı meslektaşlarla ve alanında uzman kişilerle iletişim kurma ve işbirliği yapma, disiplinler arası çalışmalar ve proje ekipleri içinde yer alma olarak sıralamışlardır. Yapılan farklı çalışmalarda da araştırma üretkenliğinin artırılmasında özellikle disiplinler arası çalışma ve işbirliğine vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan birinde Bozeman ve Lee (2003) günümüzde artan disiplinler arası, karmaşık ve pahalı çalışmaların, modern bilimde araştırmacıların işbirlikli çalışmalar içerisinde bulunmalarını gerektirdiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca disiplinler arası ve işbirlikli çalışmalar içinde bulunan araştırmacıların diğerlerine oranla daha üretken olduğu tespitler arasında yer almaktadır (Jacobson ve Wilensky, 2006; Lariviere, 2011; Sinclair, Barnacle ve Curhbert, 2014).

Akademisyenler, üretkenliğin artması için araştırma yapmaya istekli olmak gerektiğinden bahsetmişlerdir. Araştırmaya yönelik istek ve olumlu tutum geliştirme, araştırma üretkenliğini doğrudan etkileyen bir etmen olduğu yapılan birçok çalışmada gözler önüne serilmiştir (Austin ve McDaniels, 2006; Rezaei ve Zamani-Miandashti, 2013; Wang ve Gou, 2011). Ayrıca akademisyenlerin alanla ilgili derinlemesine bilgi sahibi olmak adına çok okumanın ve saha çalışmaları içinde yer almanın öneminden bahsettikleri görülmektedir. Saha çalışmalarının önemi Lariviere (2011) tarafından da vurgulanmış, doğa ve tıp alanlarında doktora yapan araştırmacıların yayın sayısının, sosyal bilimlere oranla daha fazla olmasının sebeplerinden biri bu bilimlerde laboratuvarlarda ve iş başında çalışmalarının sıklığı olarak görülmüştür. Ayrıca katılımcılara göre üretken olabilmek için yöntem ve istatistik bilgisine sahip olmak ve dergi süreçleri konusunda deneyim ve yeterlik kazanmak gerekmektedir. Araştırmacıların yöntem ve istatistik bilgisine sahip olmalarının gerekliliği yapılan farklı çalışmalarda da vurgulanmıştır (Büyüköztürk ve Köklü, 1999; Fawzi ve Al-Hattami, 2017;

Iqbal ve Mahmood, 2011; Keskinçilic ve Ertürk, 2009; Maviş-Sevim ve Emmioğlu-Sarıkaya, 2019, 2020; Safavi, 2014).

Akademisyenlerin kendi araştırma üretkenlik düzeylerini değerlendirmeleri istendiğinde genel anlamda kendilerini yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Bu durum fen ve sosyal bilimler alanlarında büyük farklılıklar göstermemektedir. Ancak kendisini bu konuda yeterli görmeyen öğretim üyeleri de bulunmaktadır. Akademisyenlerin idari görevlerinin bulunması ve ders yüklerinin fazla olması araştırma üretkenliğini olumsuz etkileyen en büyük etmenler arasında sıralanmıştır. Üretkenlik ile iş doyumunu arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında Mamiseishvili ve Rosser (2011) öğretimsel faaliyetler ve hizmetlerin gerçekleştirildiği fakültelerde akademisyenlerin iş tatmininin daha düşük olduğu sonucunu elde etmişler, bu durumun muhtemel açıklaması olarak bu hizmetlerin maaş ve terfi gibi ödüllendirmelerinin olmaması olabileceğini belirtmişlerdir. Nitekim araştırmamızda bir öğretim üyesinin akademik üretkenlik adına eğitim seminerleri verme, lisansüstü öğrenci yetiştirme, dergilerde hakemlik yapma gibi birçok çalışma içinde yer almasına rağmen makale, bildiri, kitap/kitap bölümü gibi somut ürünler veya doçentlik kriterleri için puan getirecek faaliyetler yapmadıkça kendini üretken hissedemediğini ifade etmesi de söz konusu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Fakülte iş yükünü fakültenin işleyişinin devamı için gereken sorumlulukları yerine getirme, öğretim faaliyetleri ve bilimsel faaliyetler olarak üçe ayıran Townsend ve Rosser da (2007), araştırma faaliyetlerinin öğretim faaliyetlerinden daha fazla olmasının beklendiğini, bunun sebebinin ise işe alım ve terfiler için araştırma gerekliliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum akademisyenlerin de iş yüklerinin gerekliliği olan farklı faaliyetlerde bulunmalarına rağmen kendilerini üretken görme konusunda problemler yaşamalarına sebep olabilmektedir. Nitekim akademisyenler öğretimsel faaliyetlere ayırdıkları zaman nedeniyle araştırma faaliyetlerine zaman ayıramadıklarını, fakat öğretimsel faaliyetler üretkenliğin bir parçasını oluşturmasına rağmen bu faaliyetlerde bulunsalar dahi kendilerini üretken olarak hissetmediklerini ifade etmişlerdir. Aslında bu bakış açısı, “daha çok öğren, daha az öğret” yaklaşımında olduğu gibi bir derslik öğretim süreci için saatlerce süren bir öğrenme geçmişine ihtiyaç duyulması özelliğini de ortaya koymaktadır. Temelleri Singapur’da atılmış olan “daha çok öğren, daha az öğret” yaklaşımı öğretici konumunda olan bireylere öğrenme-öğretme süreçlerini öğrenci ihtiyaçlarına göre tasarlamak, geliştirmek ve uygulamak için aktif araştırmacılar olma özelliği kazandırmaktadır. Eğiticiler bu süreç içerisinde program tasarlamayı ve araştırma tekniklerini öğrenmektedirler (Singapore Ministry of Education, 2013). Bu yaklaşımda olduğu gibi öğretim üyelerinin yapmış oldukları araştırma faaliyetlerinin öğretimleri üzerindeki etkileri göz önünde bulundurularak yapılacak değerlendirmelerin, akademisyenlerin öğretimsel faaliyetleri de araştırma üretkenliğinin bir parçası olarak görmelerine ve bu etkinliklerle ilgili üretkenliğin artmasına zemin hazırlayabileceğini söylemek mümkündür.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma verilerinden elde edilen bulgulardan yola çıkılarak birtakım sonuçlar elde edilmiş ve önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada en önemli bulgulardan biri öğretim üyelerinin araştırma üretkenliğinde nicelik kadar niteliğinde önemli olduğuna vurgu yapmaları ve çalışmalarda niteliğe odaklanılması gerektiğini ifade etmiş olmalarıdır. Bu anlamda nitelikli yayın tespitinin nasıl yapılması gerektiği önemli hale gelmektedir. Nitelikli yayınların tespitinde yayın yapılan dergi kalitesinin, dergi etki faktörlerinin ve yayına yapılan atıf sayılarının göz önünde bulundurulduğu bir değerlendirme sisteminin oluşturulmasının yayın kalitesini bir nebze olsun artırabileceği söylenebilir. Ayrıca öğretim üyesi atama, yükseltme ve akademik teşvik kriterleri, öğretim üyelerinin yayın sayıları kadar yapmış oldukları yayınların niteliği de göz önünde bulundurulabilir.

Araştırma bulgularından yola çıkılarak öğretim üyeleri araştırma üretkenliği ile akademik üretkenlik arasındaki farkın eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi ve topluma katkı sağlayan faaliyetlerde bulunması olarak gördüklerini ve akademik üretkenlik

faaliyetlerinin araştırma üretkenliklerine de katkı sağladığını ifade ettiklerini söylemek mümkündür. Bu bulgulardan yola çıkılarak akademisyenlerin araştırma üretkenliğini artırmak adına akademik anlamda üretken olacakları faaliyetler (ders verme, topluma hizmet uygulamaları kapsamında konferanslar, konuşmalar düzenleme vb.) içinde de bulunmaları önerilebilir. Bazı durumlarda (ders yükünün fazla olması, idari görevlerin olması vb.) akademik üretkenliği gerektiren faaliyetlerinin yerine getirilmesi araştırma üretkenliğinin artması için gerekli olan zamanın önüne geçebilmekte ve öğretim üyelerinin kendilerini üretken olarak görmelerini engelleyebilmektedir. Bu nedenle öğretim üyelerinin ders yükleri ve idari görevlere ilişkin ayıracağı zamanın araştırma üretkenliklerini azaltmayacak düzeyde olmasına dikkat edilmesi gerektiğini söylemek mümkündür. Ayrıca işe alım ve terfilerde öğretimsel, idari ve toplumsal katkı sağlayacak faaliyetlerin de göz önünde bulundurulmasının veya işe alım ve terfilerde belirlenmiş olan katsayılarının artırılmasının, bu etkinliklerle ilgili üretkenliğin artmasına zemin hazırlayabileceği söylenebilir.

Öğretim üyeleri, araştırma üretkenliğinin artması için gerekli olan en temel koşullardan birinin araştırma yapmayı sevme ve araştırma yapmaya yönelik olumlu tutum sahibi olma olduğunu vurgulamışlardır. Öğretim üyeliği mesleğinin en önemli görevlerinden birinin araştırma faaliyetleri olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğretim üyeliğine atanacak bireylerin öncelikle araştırmaya yönelik tutumlarının tespit edilmesi ve atama ve yükseltmelerin buna göre yapılması gerektiğini söylemek mümkündür. Ayrıca öğretim üyeleri araştırma üretkenliğinin artmasında yöntem ve istatistik bilgisinin büyük önem taşıdığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra dergi yayın süreçleri hakkında bilgi sahibi olmak da üretkenliğin artmasında etmen olarak görülmektedir. Yapılan farklı çalışmalarda da hem lisansüstü eğitim alan öğrencilerin hem de öğretim üyelerinin yöntem bilgilerinin ve dergi süreçleri hakkında bilgi sahibi olmalarının üretkenlikleri üzerinde olumlu etkileri olduğundan bahsedilmektedir. Bu nedenle öğretim üyelerinin belirli aralıklarla araştırma yöntemleri ve dergi süreçleri hakkında bilgi paylaşımlarında bulunabilecekleri eğitim ve çalışmaların düzenlenmesinin üretkenliğin artmasında olumlu katkılarının olabileceğini belirtmek mümkündür. Tüm bunların yanı sıra öğretim üyelerinin araştırma üretkenliklerinin artması için alanlarında derinlemesine bilgi sahibi olmaları ve saha çalışmaları içinde bulunmaları katılımcı öğretim üyeleri tarafından önerilmiştir. Ayrıca öğretim üyelerine göre araştırma üretkenliğini artırabilecek diğer faaliyetler arasında yabancı dil bilgisine sahip olma, teknolojiyi takip etme ve kullanabilme, kongre ve eğitimlere katılma, kendi alanına yakın farklı bilim dallarında yapılan çalışmaları takip etme, farklı meslektaşlarla ve alanında uzman kişilerle iletişim kurma ve işbirliği yapma, disiplinler arası çalışmalar ve proje ekipleri içinde yer alma gibi faaliyetler bulunmaktadır. Üretkenliğin artırılabilmesi adına öğretim üyelerinin bu tür faaliyetler içerisinde bulunmaları önerilebilir. Çalışmada nitel araştırma yönteminde yararlanılarak görüşmeler bağlamında öğretim üyelerinin araştırma üretkenliğine ilişkin algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırma nitel araştırma yöntemi ve görüşme yapılan bireylerle sınırlıdır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, daha geniş örneklem gruplarının araştırma üretkenlikleri ile farklı değişkenler arasındaki ilişkilerin veya üretkenliği etkileyen etmenlerin ortaya konduğu çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Abramo, G., ve D'angelo, C. A. (2014). How do you define and measure research productivity?. *Scientometrics*, 101, 1129–1144
- Adams, J. D., ve Griliches, Z. (1998). Research productivity in a system of universities. In D.Encaoua, B. H. Hall, F.Laisney ve J. Mairesse, (Eds.), *The Economics and Econometrics of Innovation* (pp. 105-140). United States: Springer.
- Aithal, P. S. (2016). How to increase research productivity in higher educational institutions–SIMS model. *International Journal of Scientific Research and Modern Education (IJSRME)*, 1(1), 447-458.

- Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (2018). Resmî Gazete (26.03.2018). Sayı: 11834.
- Al, U. (2008). Bilimsel yayımların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Al, U. (2012). Avrupa birliği Ülkeleri ve Türkiye'nin yayın ve atıf performansı. *Bilgi Dergisi*, 62, 1-19.
- Allison, P. D., ve Stewart, J. A. (1974). Productivity differences among scientists: Evidence for accumulative advantage. *American Sociological Review*, 39, 596-606.
- Altbach, P. G. (2015). What counts for academic productivity in research universities?. *International Higher Education*, (79), 6-7.
- Austin, A. E., ve McDaniels. M. (2006). Using doctoral education to prepare faculty to work within Boyer's four domains of scholarship. In J. M. Braxton (Ed.), *Analyzing faculty work and rewards: Using Boyer's fourdomains of scholarship* (pp. 51-66). San Francisco: New Directions for Institutional Research, Jossey-Bass.
- Aydın, S. (2014). Olgu bilim araştırması. *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* içinde. (M. Metin. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Bond, D., Clout, V. J. Czernkowski, R. M., ve Wright, A. (2021). Research productivity of Australian accounting academics. *Accounting and Finance*, 61(1), 1081-1104.
- Bordens, K. S., ve Abbott, B. B. (2010). *Research design anf methods: A process approach*. (7th edition). Boston: McGraw Hill.
- Bozeman, B., ve Lee, S. (2003). The impact of research collaboration on scientific productivity. *Annual Meeting of the American Association for the Advancement of Science*, Denver, Colorado.
- Brew, A., Boud, D., Namgung, S. U., Lucas, L., ve Crawford, K. (2016). Research productivity and academics' conceptions of research. *Higher education*, 71(5), 681-697.
- Büyüköztürk, Ş., ve Köklü, N. (1999). Eğitim bilimleri alanında öğrenim gören lisansüstü öğrencilerinin araştırma yeterlikleri konusunda öğretim üyelerinin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 18-28.
- Cadez, S., Dimovski, V., ve Groff, M. Z. (2017). Research teaching and performance evaluation in academia: The saliance of quality. *Studies in Higher Education*, 42(8), 1455-1473.
- Carpenter, C. R., Cone, D. C., and Sarli, C. C. (2014). Using publication metrics to highlight academic productivity and research impact. *Academic emergency medicine*, 21(10), 1160-1172.
- Chen, Y., Nixon, M. R., Gupta, A., ve Hoshower, L. (2010). Research productivity of acoounting faculty: An exploratory study. *American Journal of Business Education*, 3(2), 101-115.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma Yöntemleri: Desen ve Analiz*. (Ahmet Aypay, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Daumiller, M., Siegel, S., ve Dresel, M. (2019). Construction and validation of a short multidisciplinary research performance questionnaire (SMRPQ). *Research Evaluation*, 2-12.
- David, P. A. (1994). Positive feedback and research productivity in science: Reopening another black box. In O. Granstand (Ed.), *The Economics of Technology*, Amsterdam: Elsevier Science Publisher.

- Ekeroma, A. J., Shulruf, B., McCowan, L., Hill, A. G., ve Kenealy, T. (2016). Development and use of a research productivity assessment tool for clinicians in low-resource settings in the Pacific Islands: A delphi study. *Health Research Policy and Systems*, 14(9), 1-10.
- Eti, S. (2016). Üniversitelerdeki akademik üretkenliğe etki eden faktörlerin incelenmesi. *İş'te Davranış Dergisi*, 1(1), 67-73.
- Fawzi, H., and Al-Hattami, A. (2017). Faculty production of research papers: Challenges and recommendations. *International Journal of Humanities and Social Science*, 7(2), 221-228.
- Gonzalez-Brambila, C., ve Veloso, F. (2007). The determinants of research productivity: A study of Mexican researchers. *Research Policy*, 36(7), 1035-1051.
- Gray, T., ve Birch, J. (2001). Publish, don't perish: A program to help scholars flourish. *To Improve the Academy*, 19, 268-284.
- Guccio, C., Martorana, M. F., ve Mazza, I. (2016). Efficiency assessment and coverage in teaching and research in Italian public universities. *Scientometrics*, 107(3), 1063-1094.
- Gül, İ., ve Arabacı, İ. B. (2018). Öğretim elemanlarının akademik teşvik ödeneğine ilişkin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 17(66).
- Harland, T. (2016). Teaching to enhance research. *Higher Education Research and Development*, 35(3), 461-472.
- Harris, G. T. (1990). Research output in Australian university economic departments: An update for 1984-88. *Australian Economic Papers*, 29(55), 249-259.
- Iqbal, M. Z., ve Mahmood, A. (2011). Factors related to low research productivity at higher education level. *Asian Social Science*, 7(2), 188.
- Ito, J. K., ve Brotheridge, C. M. (2007). Predicting individual research productivity: More than a question of time. *Canadian Journal of Higher Education*, 37(1), 1-25.
- Jacobson, M., ve Wilensky, U. (2006). Complex system in education: Scientific and educational importance and implications for the learning sciences. *Journal of the Learning Sciences*, 15(1), 11-34.
- Jaffe, K., Ter Horst, E., Gunn, L. H., Zambrano, J. D., ve Molina, G. (2020). A network analysis of research productivity by country, discipline, and wealth. *Plos One*, 15(5).
- Katz, E., ve Coleman, M. (2001). 'The growing importance of research at academic colleges of education in Israel', *Education and Training*, 43(2), 82-93.
- Keskinkılıç, S. B., ve Ertürk, A. (2009). Eğitim bilimleri doktora öğrencilerinin istatistiksel bilgi yeterlilikleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1). 141-151.
- Kızılöz, H. E. (2020). Bilimsel makalelerin atıf sayısı tahmini. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Özel Sayı, 370-375
- Lalengmawia, R. ve Shukla, A. (2017). Theoretical perspectives of research output based on literature review. *Library Waves*, 3(2), 108-118.
- Larivière, V. (2011). On the shoulders of students? The contribution of PhD students to the advancement of knowledge. *Scientometrics*, 90(2), 463-481.
- Lee, S., ve Bozeman, B. (2005). The impact of research collaboration on scientific productivity. *Social Studies of Science*, 35(5), 673-702.
- Lertputtarak, S. (2008). *An investigation of factors related to research productivity in a public university in Thailand: A case study*. Melbourne: Victoria University.

- Mamiseishvili, K. ve Rosser, V. J. (2011). Examining the relationship between faculty productivity and job satisfaction. *The Journal of the eProfessoriate*, 5(2), 100-132.
- Mantikayan, J. M., ve Abdulgani, M. A. (2018). Factors affecting faculty research productivity: Conclusions from a critical review of the literature. *JPAIR Multidisciplinary Research*, 31(1).
- Marczyk, G., DeMatteo, D., ve Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology*. New Jersey: John Wiley and Sons, Inc.
- Maviş-Sevim, Ö., ve Emmioğlu-Sarıkaya, E. (2019). *Doktora eğitiminde araştırma üretkenliği: Bir program geliştirme çalışması*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Maviş-Sevim, Ö., ve Emmioğlu-Sarıkaya, E. (2020). How to be productive in PhD Level: A needs assessment study for doctoral students' research productivity. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12(2), 75-94.
- Mengi, F., ve Schreglmann, S. (2013). Akademisyenlik bağlamında bilimsel üretkenliği etkileyen çevresel faktörler. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-17.
- Mezrich, R., ve Nagy, P. G. (2007). The academic RVU: a system for measuring academic productivity. *Journal of the American College of Radiology*, 4(7), 471-478.
- Nygaard, L. P. (2017) Publishing and perishing: An academic literacies framework for investigating research productivity. *Studies in Higher Education*, 42(3), 519-532.
- Obuku, E. A., Lavis, J. N., Kinengyere, A., Ssenono, R., Ocan, M., Mafigiri, D. K., Karamagi, C., ve Sewankambo, N. K. (2018). A systematic review on academic research productivity of postgraduate students in low-and middle-income countries. *Health Research Policy and Systems*, 16(1), 1-8.
- Okumuş, K., ve Yurdakal, İ. H. (2017). Akademisyenlerin akademik teşviğe ilişkin görüş ve düşünceleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 58, 145-156.
- Öğretim Üyeliğine Yükseltilme ve Atanma Yönetmeliği (1982). Resmi Gazete (28.01.1982). 17588.
- Özdemir, M. Ç., ve Akın, F. (2018). Türkiye'de uygulanan akademik teşvik sisteminin karşılaştırmalı analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 834-850.
- Rezaei, M., ve Zamani-Miandashti, N. (2013). The relationship between research self-efficacy, research anxiety and attitude toward research: A study of agricultural graduate students. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 3(4), 69-78.
- Safavi, Z. (2014). Barriers to research from the perspective of faculty members of knowledge and information science: a case study of Public Universities in Tehran. *Collnet Journal of Scientometrics and Information Management*, 8(2), 281-291.
- Sarıkaya, K. (2019). Araştırma üretkenliğine dayalı olarak bulanık topsis yöntemi ile akademik personel seçimi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 8(3), 167-179.
- Sinclair, J., Barnacle, R., ve Cuthbert, D. (2014). How the doctorate contributes to the formation of active researchers: What the research tells us. *Studies in Higher Education*, 39(10), 1972-1986.
- Singapore Ministry of Education. (2013). *Engaging our learners: Teach less, learn more*. Singapore: Ministry of Education.
- Tomkins, A., Zhang, M., ve Heavlin, W. D. (2017). Reviewer bias in single- versus double-blind peer review. *Proceedings of the National Academy of Sciences(PNAS)*, 114(48), 12708-12713.

- Townsend, B. K., ve Rosser, V. J. (2007). Workload issues and measures of faculty productivity. *The NEA Higher Education Journal: Thought and Action*, 23, 7-21.
- Turhan, M., ve Erol, Y. C. (2017). Akademisyenlerin akademik teşvik ödeneğine ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 281-296.
- Turner, L., ve Mairesse, J. (2003). Individual productivity differences in scientific research: An econometric study of the publications of French physicists. <http://www.nber.org/criw/papers/mairesse.pdf>. (Erişim tarihi: 28.07.2016)
- TÜBİTAK (2019a). Uluslararası bilimsel yayınları teşvik (UBYT) programı. Retrieved from <https://cabim.ulakbim.gov.tr/ubyt/> (Erişim tarihi: 21.03.2022)
- TÜBİTAK (2019b). TÜBİTAK faaliyet raporu 2019. Retrieved from https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/18842/tubitak_2019_yili_faaliyet_raporu.pdf (Erişim tarihi: 21.03.2022)
- Ukwoma, S. C., ve Ngulube, P. (2021). Research Productivity and the Citation of Open and Distance Learning Journals (2009-2018): A Citation Analysis. *American Journal of Distance Education*, 1-15.
- Ültay, E., ve Ültay, N. (2018). Akademik teşvik ödeneğinin bilimsel faaliyetlere etkisi hakkındaki akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(1), 162-171.
- Wang, S. C., ve Guo, Y. J. (2011). Counseling students' attitudes toward research methods class. Retrieved from http://counselingoutfitters.com/vistas/vistas11/Article_30.pdf (Erişim tarihi: 21.03.2022)
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Ö., ve Memişoğlu, S. P. (2019). Yükseköğretim kurumlarında akademik performans değerlendirmeye ilişkin akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 542-554.
- Yiğit, T. (2019). Vakıf yükseköğretim kurumlarının akademik üretkenliklerine yönelik analitik bir çalışma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 287-305.
- Yokuş, G., Ayçiçek, B., ve Kanadlı, S. (2018). Akademisyen görüşleri doğrultusunda yükseköğretimde performansa dayalı akademik teşvik sisteminin incelenmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(2), 140-149.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). (2019). "Yağmacı" dergi yayınları akademik yükseltmelerde kullanılmayacak. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/yagmaci-dergi-yayinlarina-onlem.aspx>. (Erişim tarihi: 21.03.2022).

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Tarih: 26.02.2021

No: E-96769085-100-17623-04.17

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : %50

2. yazar katkı oranı : %50